

**INWENTARYZACJA PRZYRODNICZA POD KĄTEM
WYSTĘPOWANIA GATUNKÓW CHRONIONYCH
ROŚLIN, ZWIERZĄT, POROSTÓW ZE
SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PACHNICY
DĘBOWEJ**

Opracowanie:
mgr Piotr Olszewski,
mgr Wojciech Olszewski

Wszystkie zdjęcia i teksty użyte w tej pracy są własnością autora i chronione są prawem autorskim.

Lokalizacja terenu badań

Realizacja przedsięwzięcia odbywa od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 269, na południe od miejscowości Chocień. Droga na przeważającym odcinku przebiega na terenie nie zamieszkałym, który większości zajmowany jest przez pola uprawne i łąki. Rozpoczyna się w miejscowości Borzymie (zdj. 1), kończy się w miejscowości Boniewo (zdj. 2.) Przebieg całej trasy przedstawia ryc. 1.

Ryc.1 Lokalizacja terenu badań (Źródło: <http://maps.google.com> - zmienione)

Zdj. 1

Zdj. 2

Informacje ogólne o pachnicy dębowej

Pachnica dębowa jest gatunkiem chronionym. W „Polskiej Czerwonej Księdze Bezkręgowców” przyznano jej kategorię zagrożenia VU. Na Czerwonej Liście Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN 2006) gatunek został przyporządkowany do kategorii VU A1c, obejmującą gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie. Należy do rodziny kruszczycowatych (Cetoniidae). Dymorfizm płciowy tego gatunku jest słabo zaznaczony. Samce posiadają wyraźną bruzdę i wypukłości na przedpleczu dodatkowo u nasady czułek występują dwa wysokie guzki, u samicy wszelkie zagłębienia i wypukłości przedplecza są słabiej wykształcone. Rozmiary ciała dorosłego owada wahają się od 22 – 32 mm.

Metody prowadzenia prac

Celem pracy było określenie możliwości i weryfikacja występowania pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* w drzewach oraz weryfikacja występowania chronionych gatunków, w tym roślin i porostów w pasie drogowym.

Badania przeprowadzone były od lipca do sierpnia 2011 roku. Praca polegała na poszukiwaniu różnych stadiów rozwojowych pachnicy dębowej, baldachach kwiatowych (stadium imago) oraz w próchnie w dziuplach drzew (stadiów larwalnych). Drzewa penetrowane były do wysokości około 3 m. Każde drzewo dokładnie oglądano w poszukiwaniu dostępnych próchnowisk oraz próchna wysypanego na ziemię. Dużym ułatwieniem dla oceny poziomu zasiedlania stanowisk przez pachnicę jest poszukiwanie stadiów preimaginalnych oraz kokolitów i pozostałości. Najczęściej są to odchody (Oleksa i Gawroński 2008). Czynnikiem odpowiadającym za miarę siedliska jest ilość odpowiednich do zasiedlenia dziuplastych drzew. U Pachnicy dębowej wykazano preferencje względem określonych drzew, obwodów, stanu zdrowotnego (Oleksa i in. 2007) oraz zacienienia (Ranius i Nilsson 1997), zatem nie wszystkie dziuplaste drzewa będą zamieszkiwane z jednakowym prawdopodobieństwem.

Podczas prowadzenia prac inwentaryzacyjnych pod kątem występowania pachnicy dębowej, nie stwierdzono gniazdowania cennych gatunków ptaków (zwłaszcza drapieżnych), nie można jednak wykluczyć gniazdowania drobnych gatunków (np. wróblaków).

Identyfikacja gatunkowa roślin i porostów była przeprowadzona na podstawie własnych obserwacji oraz przy pomocy dostępnej literatury (Wójciak 2003, Rutkowski 1998)

Podsumowanie

W wyniku badań realizowanych w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2931C na odcinku 9,3 km, **nie odnotowano** gatunków chronionych roślin, zaobserwowano następujące gatunki:

Sałatkik leśny *Mycelis muralis*

Szałwia łąkowa *Salvia pratensis*

Przymiotło białe *Erigeron annuus*

Dzwonek skupiony *Campanula glomerata*

Nostrzyk biały *Melilotus albus*

Pępawa *Crepis spec.*

Przytulia właściwa *Galium verum*

Wierzbownica kosmata *Epilobium hirsutum*

Wyka ptasia *Vicia cracca*

Lucerna sierpowata *Medicago falcata*

Mydlnica lekarska *Saponaria officinalis*

Rzepik pospolity *Agrimonia eupatoria*

Powój polny *Convolvulus arvensis*

Chaber drakiewnik *Centaurea scabiosa*

Dzwonek jednostronny *Campanula rapunculoides*

Mikołajek płaskolistny *Eryngium planum*

Bniec biały *Melandrium album*

Oset *Carduus spec.*

Maruna bezwonna *Matricaria inodora*

Pylenieć pospolity *Berteroa incana*

Mlecz zwyczajny *Sonchus oleraceus*

Krwawnik pospolity *Achillea millefolium*

Wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare*

Ślaz zygmarek *Malva alcea*

Cykoria podróżnik *Cichorium intybus*

Chaber bławatek *Centaurea cyanus*

Dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*

Bodziszek łąkowy *Geranium pratense*

Łopian pajęczynowaty *Arctium tomentosum*
Sadziec konopiasty *Eupatorium cannabinum*
Jasnota *Lamium spec.*
Mniszek pospolity *Taraxacum officinale*
Lnica pospolita *Linaria vulgaris*
Dziurawiec zwyczajny *Hypericum perforatum*
Nostrzyk żółty *Melilotus officinalis*
Marchew zwyczajna *Daucus carota*
Barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*
Kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum*
Klon zwyczajny *Acer platanoides*
Lipa drobnolistna *Tilia cordata*
Jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*
Robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*
Topola *Populus spec.*
Wierzba biała *Salix alba*
Śliwa tarnina *Prunus spinosa*
Jeżyna fałdowana *Rubus plicatus*
Dziki bez czarny *Sambucus nigra*.

Na podstawie obserwacji **stwierdzono** gatunki porostów pod ochroną ścisłą (podkreślenie), oraz odnotowano następujące gatunki:

Misecznicza *Lecanora spec.*
Amylka oliwkowa *Lecidella elaeochroma*
Liszajec *Lepraria spec.*
Szarzynka skórzasta *Parmelina cf. tiliacea*
Tarczownica bruzdkowana *Parmelia sulcata*
Obrost *Physcia spec.*
Obrost zmienny *Physcia cf. dubia*
Soreniec popielaty *Physconia cf. grisea*
Soreniec *Physconia spec.*

Soreniec *Physconia spec.*

Pustułka rurkowata *Hypogymnia tubulosa.*

Złotorost ścienny *Xanthoria parietina*

Złotorost wieloowocnikowy *Xanthoria polycarpa*

Stwierdzone chronione gatunki porostów są dość często spotykane na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W związku z powyższym, nie przewiduje się, aby wycinka drzew zasiedlonych przez ww. gatunki porostów wywarła negatywny wpływ na ich stan zachowania ich populacji. Jednocześnie zaleca się przeprowadzenie nasadzeń zastępczych, rodzimych gatunków drzew liściastych i iglastych.

W wyniku inwentaryzacji **nie stwierdzono** występowania pachnicy dębowej, zaobserwowano różnych przedstawicieli z innych grup owadów, w tym również gatunki pod ochroną ścisłą (podkreślenie).

Karłatek ryska *Thymelicus lineola*

Czerwończyk żarek *Lycaena phlaeas*

Czerwończyk uroczek *Lycaena tityrus*

Modraszek ikar *Polyommatus icarus*

Rusałka pawik *Inachis io*

Rusałka pokrzywnik *Aglais urticae*

Rusałka kratnik *Araschnia levana*

Strzępotek ruczajnik *Coenonympha pamphilus*

Przestrojnik trawnik *Aphantopus hyperantus*

Przestrojnik jurtina *Maniola jurtina*

Polowiec szachownica *Melanargia galathea*

Osadnik egera *Pararge aegeria*

Bielinek bytomkowiec *Pieris napi*

Bielinek rzepnik *Pieris rapae*

Bielinek kapustnik *Pieris brassicae*

Listkowiec cytrynek *Gonepteryx rhamni*

Rusałka admirał *Vanessa atalanta*

Dostojka latonia *Issoria lathonia*

Brudnica nieparka *Lymantria dispar*

Kraśnik *Zygaena spec.*

Trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*

Trzmiel leśny *Bombus sylvarum*

Trzmiel polny *Bombus pascuorum*

Trzmiel ziemny *Bombus terrestris*

Dolichovespula spec.

Osa polspolita *Vespula vulgaris*

Szerszeń *Vespa crabro*

Klecanka polna *Polistes nimphus*

Klecanka rdzaworożna *Polistes dominula*

Tiphia femorata

Kałdunica rdestówka *Gastrophysa polygoni*

Kowal bezskrzydły *Pyrrhocoris apterus*

Na wykonanie powyższych czynności (zniszczenie osobników i siedlisk) konieczne jest zezwolenie, zgodnie z art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

Dokumentacja fotograficzna

Zdj. 3 Bodziszek łąkowy *Geranium pratense*

Zdj. 4 Brudnica nieparka *Lymantria dispar*

Zdj. 5 Złotorost wielooocnikowy *Xanthoria polycarpa* (1), Tarczownica bruzdkowana - *Parmelia sulcata* (2),
Obrost - *Physcia* sp.(3)

Literatura:

Oleksi A., Ulrich W., Gawroński R. 2007: Host tree preferences of hermit beetles (*Osmoderma eremita* SCOP., *Coleoptera*) in a network of rural avenues in Poland. *Pol. J. Ecol.*, 55:

Oleksi A., Szwalko P., Gawroński R. 2003. Pachnica *Osmoderma eremita* (Scopoli, 1763) (*Coleoptera*: *Scarabaeoidea*) w Polsce - występowanie, zagrożenia i ochrona. *Rocz. nauk. Pol. Tow. Ochr. Przyr. "Salamandra"*, 7: 101-123.

Rutkowski L. 1998. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski Niżowej. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 373.

Ranius T., Nilsson S. G. 1997. Habitat of *Osmoderma eremita* Scop. (*Coleoptera*: *Scarabaeidae*), a beetle living in hollow trees. *J. Ins. Cons.* 1: 193 – 204.

Wójciak H. 2003. Porosty, mszaki, paprotniki – MULTICO Oficyna Wydawnicza, Warszawa.